

вмінь та навичок, а також доповнення знань працівника поліції з метою забезпечення виконання ним своїх службових обов'язків ще більш якісно та ефективно. Крім того, підвищення кваліфікації впливає на службову кар'єру поліцейського, адже результати подібного навчання відповідним чином оформлюються та заносяться до особової справи. Факт проходження поліцейським підвищення кваліфікації покращує його конкурентоспроможність та надає більше шансів бути призначеним на вищі та, зокрема, керівні посади.

### **Список бібліографічних посилань**

1. Савченко В. А. Розвиток персоналу. *Україна: аспекти праці*. 2009. № 4. С. 50.
2. Криворучко Л. С. Організація професійної підготовки працівників органів внутрішніх справ до дій в екстремальних умовах: дисертація. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ. 2008. 209 с.
3. Дзвінчук Д. І. Психологометодичні засади розробки програм підвищення кваліфікації державних службовців (освітня сфера): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. держ. упр.: 25.00.05. Київ, 1999. 20 с.
4. Про затвердження Положення про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції: наказ від 24.12.2015 №1625. *Офіційний вісник України*. 2016. №11. ст.485.

УДК 355.337.2(477)

**Світлана Миколаївна ПОПОВА,**

*доктор юридичних наук, професор,  
професор кафедри правоохоронної діяльності  
та поліцейстики факультету № 6  
Харківського національного університету внутрішніх справ;  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3958-4133>*

## **ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ**

Вранці 24 лютого 2022 року Росія розпочала широкомасштабне вторгнення в Україну по всій довжині спільного кордону і з території Білорусі. Збройні сили України, Національна гвардія, поліція та загони територіальної оборони чинять запеклий опір. З початком повномасштабного вторгнення в Україну російських військ є багато з тих, хто не зміг взяти зброю до рук, а почали допомагати в тилу та займатися волонтерською діяльністю.

Згідно Статті 1 Закону України «Про волонтерську діяльність» волонтерська діяльність – добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги. Волонтерська допомога – роботи та послуги, що безоплатно виконуються і надаються волонтерами (тобто, фізичними особами, які добровільно здійснюють соціально спрямовану неприбуткову діяльність шляхом надання волонтерської допомоги) [1].

Волонтерство – унікальне явище, яке не знає кордонів і не залежить від рівня матеріального достатку. Як правило, періоди значного розвитку волонтерського руху припадають на часи загострення різних кризових ситуацій у суспільстві, воєнних дій у державі. Саме тоді небайдужі об'єднуються і допомагають тим, хто цього потребує. Волонтерські організації оперативно реагують на потреби громадян, надаючи матеріальну чи інформаційну допомогу [2].

На сьогоднішній день, в умовах повномасштабної війни, що розгорнула Росія проти України, ризикуючи своїм життям, волонтери допомагають усім, хто потребує допомоги й уваги. Вони перевозять громадян у більш небезпечні місця, забезпечують осіб продовольчими товарами, необхідними речами, ліками, надають їм правову та психологічну допомогу. Волонтерська діяльність ґрунтується на принципах законності, гуманності, рівності, добровільності, безоплатності, неприбутковості.

Волонтерами можуть стати громадяни України, іноземці та особи без громадянства, котрі перебувають на законних підставах, якщо вони дієздатні. Крім цього, волонтерами можуть бути особи від 14 до 18 років за згодою батьків (усиновлювачів), прийомних батьків, батьків-вихователів або піклувальника [2].

При виконанні будь-якої роботи на волонтерських засадах, громадяни мають знати права і обов'язки, які супроводжують цю діяльність, будь-то збір коштів чи участь у заходах, що організовує волонтерська організація.

Насамперед волонтер має право розраховувати на належні умови провадження волонтерської діяльності, а саме:

- отримання достовірної, точної та повної інформації про порядок та умови провадження волонтерської діяльності,
- забезпечення спеціальними засобами захисту, спорядженням та обладнанням.

Також волонтер має право на:

- зарахування часу здійснення волонтерської діяльності до навчально-виробничої практики в разі її проходження за напрямом, що

відповідає отримуваний спеціальності, за згодою навчального закладу;

- відшкодування витрат, пов'язаних зі здійсненням волонтерської діяльності, в порядку, визначеному Законом;
- інші права, передбачені договором про провадження волонтерської діяльності та законодавством.

Договір про провадження волонтерської діяльності, він же договір про надання волонтерської допомоги, може розширювати права волонтера, передбачені законом. Такий договір укладається між волонтером та організацією, яка отримуватиме волонтерську допомогу.

У договорі повинно бути зазначено:

- опис волонтерської діяльності (завдання),
- період провадження волонтерської діяльності,
- права та обов'язки сторін,
- відповідальність за заподіяння збитків,
- умови розірвання договору тощо [3].

У той же час волонтер зобов'язаний:

- сумлінно та своєчасно виконувати обов'язки, пов'язані з провадженням волонтерської діяльності;
- у випадках, визначених законодавством, проходити медичний огляд та надавати довідку про стан здоров'я;
- у разі необхідності проходити подальшу підготовку (перепідготовку);
- не допускати дій і вчинків, які можуть негативно вплинути на репутацію волонтера, організації чи установи, на базі якої провадиться волонтерська діяльність;
- дотримуватися правового режиму інформації з обмеженим доступом;
- у разі укладення договору про провадження волонтерської діяльності та одностороннього розірвання договору з ініціативи волонтера відшкодовувати прямі збитки, завдані ним, якщо це передбачено договором;
- відшкодовувати майнову шкоду, заподіяну внаслідок здійснення ним волонтерської діяльності, відповідно до закону [1].

Для провадження волонтерської діяльності волонтеру можуть бути відшкодовані витрати на відрядження на території України та за кордон. Такі витрати, зокрема, включають:

- витрати на проїзд (включаючи перевезення багажу) до місця здійснення волонтерської діяльності;
- витрати на отримання візи;

- витрати на харчування, коли волонтерська діяльність триває більш ніж 4 години на добу;

- витрати на проживання в разі відрядження волонтера до іншого населеного пункту для провадження волонтерської діяльності, що триватиме понад 8 годин;

- витрати на поштові та телефонні послуги, якщо волонтер провадить волонтерську діяльність поза межами місця розташування волонтерської організації;

- витрати на проведення медичного огляду, вакцинації та інших лікувально-профілактичних заходів, безпосередньо пов'язаних із наданням волонтерської допомоги.

У разі укладення договору про надання волонтерської допомоги з органами державної влади або органами місцевого самоврядування відшкодування витрат волонтеру може здійснюватися за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів. Залежно від сторони – отримувача допомоги, витрати волонтера можуть бути відшкодовані за рахунок:

- міжнародних програм,

- установи чи організації, з якою укладено договір про провадження волонтерської діяльності.

Договір про провадження волонтерської діяльності укладається обов'язково в разі надання волонтерської допомоги:

- для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру,

- Збройним силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам,

- органам державної влади під час дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного чи воєнного стану.

Крім того, Законом передбачено порядок виплати одноразової грошової допомоги у разі:

- загибелі (смерті) або

- інвалідності волонтера внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва).

Таке можливо, якщо подія відбулася під час:

- надання волонтерської допомоги в районі проведення антитерористичних операцій,

- здійснення заходів із забезпечення національної безпеки та оборони,

- відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, а тепер вже бойових дій та збройних конфліктів.

У разі загибелі (смерті) волонтера виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 500 прожиткових мінімумів для працездатних осіб. З 1 січня по 30 червня 2022 року розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб становить 2 481 гривню, тобто розмір допомоги – 1 240 500 грн.).

Її можуть отримати спільно:

- сім'я загиблого (померлого),
- батьки,
- утриманці.

У разі встановлення інвалідності волонтера, залежно від ступеня втрати працездатності йому виплачується одноразова грошова допомога в такому розмірі:

- у разі встановлення інвалідності I групи – 250 прожиткових мінімумів, встановлених законом для працездатних осіб;
- у разі встановлення інвалідності II групи – 200 прожиткових мінімумів, встановлених законом для працездатних осіб;
- у разі встановлення інвалідності III групи – 150 прожиткових мінімумів, встановлених законом для працездатних осіб.

Волонтер також може отримати посвідчення, що засвідчуватиме його особу та вид волонтерської діяльності. Воно може додатково підтвердити правовий статус волонтера в Україні [3].

Таким чином, в умовах повномасштабної війни, що розгорнула Росія проти України, складного військово-політичного та соціально-економічного становища, в якому опинилась наша держава, на сьогодні вельми актуальними є питання волонтерської допомоги у кожному куточку країни. Ризикуючи життям, волонтери допомагають усім, хто потребує допомоги й уваги – чи то перевезенням громадян у більш небезпечні місця, чи то забезпеченням осіб продовольчими товарами, необхідними речами, ліками, чи то наданням їм правової та психологічної допомоги.

### **Список бібліографічних посилань**

1. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19 квітня 2011 року № 3236-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text>.
2. Волонтерська діяльність та її правовий статус / Безоплатна правова допомога. 12.02.2021. URL: <https://www.legalaid.gov.ua/publikatsiyi/volonterska-diyalnist-ta-yiyi-pravovuj-status/#:~:text=>
3. Правовий статус волонтера в Україні / Pravo, Видавництво «Юридична практика», 25.03.2022. URL: <https://pravo.ua/pravovyi-status-volontera-v-ukraini-poiasnuiue-iuryst-everlegal/>